

Natuur.stad

DRIEMAANDELIJKS LEDENBLAD VAN NATUURPUNT ANTWERPEN STAD - JUNI - AUGUSTUS 2017 - JAARGANG 6 - NUMMER 2
VERSCHIJNT IN MAART, JUNI, SEPTEMBER EN DECEMBER

MICHAEL PAS HELPT ANTWERPSE GIERZWALUWEN

LIEFDE IN HET DIERENRIJK
VOLG ONZE CURSUS
NATUURFOTOGRAFIE

Liefde en Passie

Het is niet de bedoeling om hier een wetenschappelijke benadering te geven van liefde en passie. Ieder kan zich daar wel een voorstelling bij maken. Maar bij het bekijken en lezen van dit exemplaar van ons tijdschrift moest ik denken aan deze begrippen. Als je ziet hoeveel liefdesfoto's van dieren we in dit tijdschrift te zien krijgen dan hangt er elektriciteit in de lucht, zelfs na Valentijn. Het is volop de tijd dat dieren voor hun nageslacht zorgen alhoewel we bij dieren misschien niet direct over liefde kunnen spreken? Wie wil kan een fotografiecursus volgen bij ons om deze unieke beelden te leren vastleggen.

Het verbaast me toch altijd weer hoeveel mensen liefde voor natuur hebben, zich inzetten voor het behoud ervan, haar beschrijven en hun bevindingen willen delen met anderen. Het is eerder de romantische visie op de natuur, waarmee we het Vergeet-me-nietje en het Roodborstje bekijken. Wat een lieflijke verkleinwoordjes voor deze prachtige natuurelementen!

Maar waar ik het meeste energie van krijg, is de passie die sommige mensen voelen voor een bepaald onderwerp: onze inheemse planten, de spin, de paddenstoel of een vogelsoort. Zo hebben we hier in Antwerpen enkele passionele liefhebbers van de Gierzwaluw, die weten er alles over! En via de oproep in ons vorige nummer hebben we heel veel reactie gekregen van Antwerpenaren die een nestkast willen hangen. Michaël Pas is zelfs de grote stimulator voor zijn buurt om mee te doen met onze actie.

Ik hoop binnenkort een Vergeet-me-nootje te vinden, getekend: De Natuur.

Rit Van Damme

Inhoud

juni - augustus 2017 – jaargang 6 – nummer 2

Voorwoord	2
Klein, maar fijn: het Vergeet-mij-nietje	3
Interview met Michaël Pas	4
Wauw, een Rode wouw	6
Twee cursussen natuurfotografie	6
Het Roodborstje: heerser van de tuin	9
Park Brialmont: het moeilijke evenwicht tussen natuur en recreatie	10
Studie en beheer	12
De liefde hangt in de lucht!	14
Activiteitenkalender	16

Foto cover - Michaël Pas (foto: Johan Wyckmans)

Lokale afdeling

Natuurpunt Antwerpen Stad is de lokale afdeling van Natuurpunt, vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen. Het werkingsgebied omvat de delen van de districten Antwerpen (postcodes 2000, 2018 en 2060) en Borgerhout binnen de Ring en het volledige district Berchem. Lid worden betekent dat je deel uitmaakt van een grote vereniging met meer dan 100.000 gezinnen, die in Vlaanderen 22.000 ha natuurgebied beheert.

Contact

Koen Van Keer, Boomgaardstraat 79, 2018 Antwerpen. (03-226 76 01) info@natuurpuntantwerpenstad.be

Lid worden

Lidgeld per gezin: € 27/jaar. Te storten op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321 met vermelding van je huidig lidnummer of voor nieuwe leden met vermelding van je naam en adres. Je ontvangt dan zowel het nationale tijdschrift Natuurblad als het lokale ledenblad Natuurstad. Bovendien krijg je korting bij aankopen in onze Natuur.winkel.

Leden van Natuurpunt uit een ander werkingsgebied kunnen voor € 7 een abonnement op Natuurstad nemen. Te storten op rekeningnummer BE60 5230 8051 9270 met vermelding van je lidnummer, naam en adres.

Giften

Donateurs storten een extra bijdrage bovenop hun lidgeld. Vanaf € 40 per kalenderjaar krijg je een fiscaal attest. Storten kan op BE56 2930 2120 7588 met vermelding "Wolvenberg – projectnummer 7743".

Natuurstad is het driemaandelijkse ledenblad van Natuurpunt Antwerpen Stad. Gedrukt op een alcoholvrije pers met inkt op vegetale basis op Cyclus Print 100% gerecycleerd papier door De Wrikker cvba. Oplage: 2.850 exemplaren.

Redactie: Christiane Lobbstaël, Hugo Schepens, Ria Van Bastelaere, Rit Van Damme, Cindy Van den Dries, Monique Van Dousselaere, Graziella Van Eylen, Koen Van Keer, Marc Van Outryve, Minne Verlinden, Johan Wyckmans.

Layout: Peter Kluppels & Wim Bruneel.

Klein, maar fijn: het Vergeet-mij-nietje

Tekst: Marc Van Outryve

Dankt dit mooie helblauwe bloempje zijn populariteit aan zijn schoonheid, of aan zijn sympathieke naam?

Teken van liefde...

De naam "Vergeet-mij-nietje" duikt al op in de Middeleeuwen, wanneer het bloempje werd gedragen door dames als teken van blijvende trouw en liefde.

Vergis je niet in zijn eenvoud: er zijn momenteel 74 soorten vergeet-mij-nietjes officieel erkend. Heel wat van die soorten worden gekweekt als tuinplant en zijn cultivars.

Echt inheems of een verwilderde siersoort?

Het Bosvergeet-mij-nietje is echt inheems in de kalk- en de oostelijke leemstreek, op vochtige en humusrijke grond. Het heeft een 5 tot 8 mm brede, vlakke bloemkroon. In zijn wilde vorm is het zeldzaam in onze loofbossen en op bospaden, wel treft men regelmatig verwilderde siersoorten aan.

Het Akkervergeet-mij-nietje komt vrij algemeen voor, op voedselrijke akkers en bosranden.

Er bestaan varianten, die meer gebonden zijn aan schaduw- en bosmilieu. De bloempjes zijn beduidend kleiner (2 tot 4 mm), met een trechtersvormige kroon.

Waar kan je het hier aantreffen?

Op open graslanden kunnen we het Stijf vergeet-mij-nietje aantreffen. Op Park Spoor-Oost bewonderden we in april 2015 nog een zee van dit zeldzame bloempje en in januari 2016 stond het Ruw vergeet-mij-nietje er reeds in bloei. Deze waarnemingen behoren nu helaas tot het verleden. Thans vinden we het Ruw vergeet-mij-nietje vooral op kalkrijke stroken langs de Ring.

Nog één soort verdient onze aandacht: het Veelkleurig vergeet-mij-nietje. Dit is aanvankelijk geel, nadien meestal roze en krijgt tenslotte de typische helblauwe kleur. Je kan het overal aantreffen, dikwijls in de nabijheid van Veldhondstong, waar het ontsnapt aan de vraatzucht van konijnen.

Hoe klein ook, het Vergeet-mij-nietje is een waardplant voor nachtvlinders, zoals de Zwarte c-uil. Het plant zich voort via zaadvorming, waarna de plant afsterft. In de volgende lente staan er meestal jonge zaailingen klaar in de directe omgeving! Zo zullen we deze frisse bloempjes nog niet gauw vergeten...

Ruw vergeet-me-nietje (foto: Marc Batsleer)

Enkele kenmerken van Vergeet-mij-nietjes

Latijnse naam: Myosotis

Bladeren: dicht (zacht) behaard; meestal lancetvormig of eirond

Bloemen: 5 kroonbladjes, meestal lichtblauw (soms wit) met geel hartje

Bloeimaanden: april-juni

N.B. Akkervergeet-mij-nietje: bloeit tot laat in de herfst

Met speciale dank aan Erik Molenaar voor de waarnemingsdata

Interview met Michaël Pas

Tekst: Marc Van Outryve en Johan Wyckmans

Michaël Pas (foto: Johan Wyckmans)

In het vorige nummer deden we een dringende oproep "Help de Gierzwaluw in Antwerpen". De bekende Antwerpse acteur Michaël Pas bood ons spontaan en enthousiast zijn hulp aan. We zochten hem thuis op in Borgerhout.

Wanneer ontstond je belangstelling voor vogels?

Michaël Pas (zonder aarzelen): Eigenlijk zeer vroeg, ik was ongeveer 12 jaar oud. Tijdens een verblijf in Arendonk zag ik in een paardenstal een grote zwarte vogel zitten. Als stadsjongen wist ik niet onmiddellijk of het een Kauw was of een Kraai. Dankzij een nadien aangekocht en mooi geïllustreerd boekje "Zien is kennen" kon ik er een Kraai van maken.

Mijn prille interesse voor vogels werd stilaan een echte passie, die ik tot op vandaag koester.

Fier toont hij ons een mooi opgezette Boomvalk, met typische roestbruine broek, die ons vanuit een hoek in de eetkamer met scherpe blik observeert. Dit is een oud exemplaar, van een rommelmarkt, voegt hij er geruststellend aan toe.

Hier woont een echte vogelliefhebber en kenner!

Hoe kwam je bij onze Antwerpse gierzwaluwen terecht?

Michaël Pas (betrokken): Als jarenlang trouw lid van Natuurpunt Antwerpen Stad las ik jullie oproep in Natuur.

stad (nvdr: 2017.1, p.3). Gierzwaluwen zijn een graag geziene gast in onze stad. Alleen vinden ze er inderdaad nog weinig geschikte nestplaatsen, vooral wegens de potdichte isolatie van onze daken.

Toen ik mijn huidige woonst in 1999 betrok, merkte ik snel een gevleugelde bewoner op, die regelmatig onder ons dak kwam aanvliegen. Een Gierzwaluw nestelde er gezellig en wurmde zich telkens door een kleine opening onder de dakgoot naar binnen. Ik liet die opening met rust en jaarlijks komen mijn sierlijk vliegende vrienden er terug. Ze kondigen in mei vrolijk krijsend de lente aan, iets later dan de echte zwaluwen.

Ik ben nu van plan om aan mijn (naar het noorden gerichte) gevel een nestkast voor gierzwaluwen op te hangen. Ik heb ook een tiental burens hier op het kerkplein kunnen overhalen om hetzelfde te doen. Sommigen overtuigde ik met het oude gezegde: "een zwaluw in huis brengt geluk"... Natuurlijk weet ik wel dat het geen echte zwaluwen zijn, zeker ook geen gieren, glimlacht hij. Ik wil graag een bloeiende gierzwaluwenkolonie op dit plein!

Vogels in de stad: de goede combinatie?

Michaël Pas (enthousiast): Natuurlijk, ze zijn thuis in onze stad. Ook ik voel me een vrije vogel, als ik mag kiezen wanneer en waar ik werk. Misschien zou ik wel als een vogel willen rondvliegen en zo mijn stad en de wereld ontdekken. Vogels blijven me fascineren. Ik hou van hun arabesken in de lucht of van hun zang. En als ik een soort niet herken, probeer ik die te determineren, met mijn ouwe vogelgids of met de handige app op mijn iPhone. En er zijn echt diverse vogels te ontdekken in onze stad. Zelf zag ik hier niet zo lang geleden een Sperwer, die een Gierzwaluw in de vlucht sloeg. Hij vloog ermee in een boompje recht over ons huis, ik kon hem helaas niet achterna. "Ja, ook dat is de natuur", zucht hij.

Heb je misschien nog een boodschap voor onze leden-natuurvrienden?

Michaël Pas (overtuigend): Jawel, natuur in de stad is zeer belangrijk. Uiteraard voor de biodiversiteit, maar zeker ook voor ons, stadsbewoners. Wij hebben echt nood aan open groene ruimten, aan parken en priëlen waar je diverse planten (liefst inheemse!) aantreft.

Het gaat de goede kant op in onze stad, ook onze bestuurders beseffen stilaan dat een leefbare stad groen moet zijn. Het geeft ons zuurstofrijke lucht, maar ook rust en mentaal evenwicht. Wie kan daar tegen zijn?

We danken Michaël Pas dat hij het gezicht wil zijn van onze gierzwaluwenactie. ■

Volg het voorbeeld van Michaël en laat een nestkast aan je gevel hangen:

De nestkasten worden door de stad voorzien.

Wat is een geschikte plaats?

- Een dakrand die gericht is naar het noorden of het oosten is het best.
- Er is een vrije valhoogte van minimaal 5 meter nodig.

- Bomen, palen of draden mogen de aanvliegroute niet belemmeren.

Gierzwaluwen leven in kolonies. Probeer dus meerdere kasten te hangen of overtuig je burens.

Stel je kandidaat via

vogelwerkgroep@natuurpuntantwerpenstad.be

*Rust, natuur, gezelligheid, ... Natuurreservaten
Schapleer en Lovenhoek op een boogschiet!*

Camping

De Zeven Geitjes

www.twtw.dezevengeitjes.be
info@dezevengeitjes.be
Heiken 37 - 2290 Vorselaar
0032 491 52 50 80

SMILE

IZERMAAL DE DREEF
VORSelaar

DE DREEF
VORSelaar

SMILE-EVENTS.BE - 0495 10 01 15 - 0468 15 54 59
VERHUUR EN VERKOOP VAN LICHT & GELUID
PA - DJS (SUB-MISSION) - VERHUUR ZAAL
DE DREEF & EDMA & IZERMAAL VORSelaar

Stads- en trekkingfietsen
Santos · Patria · Achielle · Velo de Ville

De Specht

Grotesteenweg 95 - 2600 Berchem
Tel. 03 239 84 74
info@fietsendespecht.be
www.fietsendespecht.be

open:
di - wo - vrij: 13-18 uur
do: 13-19 uur
za: 9.30-16.30 uur

**op afspraak?
bel of mail**

Wauw, een Rode wouw

Tekst: Ria Van Bastelaere

De Rode wouw is gemakkelijk te herkennen aan de diep gevorkte staart. De vleugels zijn geknikt en hebben aan de onderzijde lichte, bijna doorzichtige stukken (vensters). De rugzijde is roodbruin met donkere vlekken. De kop is grijs met een donkere tekening. Zijn spanwijdte bedraagt 140 tot 170 cm. De vlucht wordt soms "vlinderachtig" genoemd en vaak vliegt hij vrij laag over. Zo zoekt hij naar prooien en aas. Hij eet zowat alles wat hij vindt aan dode dieren. Daarnaast staan ook insecten, vogels en zoogdieren tot de grootte van een konijn op het menu.

Hij leeft in halfopen, laag gelegen of heuvelachtige, bosrijke gebieden. Liefst heeft hij een combinatie met heide of met extensief beweede landbouwgebieden. Wijzigend landgebruik en vergiftiging door pesticiden en bestrijdingsmiddelen voor knaagdieren zijn grote vijanden.

In Vlaanderen is de Rode wouw slechts een toevallige broedvogel. Het is een trekvogel, die in het najaar voor overwintering vertrekt naar Zuidwest-Europa of Noord-Afrika.

Rode wouw (foto: Pixabay)

Vanaf half februari keert hij terug en neemt dan meteen een territorium in. Hij is hier dan in kleine aantallen als doortrekker waar te nemen. De twee waarnemingen van begin maart binnen de Ring zijn waarschijnlijk Rode wouwen op doortocht. ■

Twee cursussen natuurfotografie

Beelden zijn een krachtig middel om communicatie te verbeteren. Hoe kunnen we de waarde van natuur meer in de verf zetten dan door mooie foto's te delen? Bij Natuurpunt zijn we overtuigd dat natuurbescherming en natuurfotografie hand in hand gaan. Bovendien heeft de digitale revolutie natuurfotografie meer dan ooit toegankelijk gemaakt voor iedereen. Daarmee zijn we natuurlijk nog geen Frans Lanting.

In een samenwerking tussen Natuurpunt Antwerpen Stad en het Regionale samenwerkingsverband Schijnvallei vzw worden de twee volgende cursussen aangeboden om toch al enkele stappen in de goede richting te zetten.

Initiatie in de natuurfotografie

Focus op het leren kennen van een eenvoudig toestel (basisprincipes) en het verkennen van vele mogelijkheden van natuurfotografie (meestal micro).

Data: Theorie: 14 juni en 6 september 2017, telkens van 20 tot 22 uur. Uitstappen naar Wolvenberg en Schijnvallei: 17 juni 2017 en 1 juli 2017, telkens van 7 tot 11 uur.

Prijs: € 35 voor leden van Natuurpunt (€ 50 voor niet-leden).

Materiaal: digitaal fototoestel (compactcamera is zeker OK)

Natuurfotografie voor gevorderden

Voor een grondige verbreding in de natuurfotografie (van micro tot tele).

Data: Theorie, bespreking van foto's die tijdens de uitstappen zijn gemaakt, beeldbewerking: 11 oktober, 25 oktober, 29 november 2017, 24 januari, eind mei 2018, telkens van 20 tot 22 uur. Uitstap 1: 18 november 2017, van 9 tot 13 uur. Uitstap 2: 13 januari 2018, van 9 tot 13 uur. Uitstap 3: april 2018, van 8 tot 12 uur. Uitstap 4: mei 2018, van 7 tot 11 uur.

Prijs: € 120 euro voor leden van Natuurpunt (€ 147 voor niet-leden, zij zijn dan meteen ook lid).

Materiaal: digitale reflexcamera (mogelijkheden worden uitgebreid bekeken) of gevanceerde compactcamera.

Voor beide cursussen is de lesgever Dirk Cleiren. De theoretische lessen vinden plaats in het Scoutshuis, zaal Verkennen, Wilrijkstraat 45, 2140 Antwerpen.

Voor meer info kan je Jos Moeskops contacteren via jos.moeskops@telenet.be

Inschrijving via: cursus@natuurpuntantwerpenstad.be

Winactie!

VOOR ONS VEERTIG JARIG BESTAAN!

WIN* EEN
WAARDEBON
VAN €250€

WIN* EEN
ELEKTRISCHE
FIETS

WIN* EEN
ABONNEMENT
OPENBAAR
VERVOER

40

Meer deelname info:

WWW.HETNATUURHUIS.BE

Het Natuurhuis

Sinds 1977

Natuurlijk en Biologisch Shoppen

HET NATUURHUIS MERKSEM

Eethuisstraat 130-140
2170 Merksem
Tel.: 03/645 50 42
Fax: 03/645 66 18
merksem@hetnatuurhuis.be

HET NATUURHUIS ANTWERPEN

Otto venusstraat 29
2000 Antwerpen
Tel.: 03/233 23 56
Fax: 03/233 24 38
antwerpen@hetnatuurhuis.be

HET NATUURHUIS ANTWERPEN ZUID

Verlatstraat 9
2000 Antwerpen
Tel.: 03/216 66 36
Fax: 03/237 56 53
zuid@hetnatuurhuis.be

Roodborstje (foto: Bert Van der Krieken)

Het Roodborstje: heerser van de tuin

Tekst: Lili Claes

Elke dag opnieuw is hij er weer, braaf op post, keer op keer, mijn gevleugeld en geliefd vriendje met de grote ogen. Vrolijk huppelend van de ene bloempot naar de andere. Hier en daar tilt hij een gevallen blaadje op om te kijken of er misschien een verborgen lekkernij tevoorschijn komt.

Duldt geen gezelschap op “zijn” plekje

Angst kent hij niet, integendeel, hij is de heerser van de tuin en o wee degene die in zijn buurt durft te komen. Dan laat hij voluit van zich horen en zet zijn grote, oranjeborst op zodat hij eens zo groot lijkt, dit is “zijn” plekje! Aangezien het Roodborstje zeer territoriaal is, zal je nooit meer dan één vogeltje van deze soort in je tuin zien (behalve in het broedseizoen). Zodra twee soortgenoten mekaar zien, vliegen ze elkaar onmiddellijk aan en druipet de zwakste af. David Lack beschrijft in “The life of the Robin” hoe roodborstjes mekaar aanvallen en zelfs zo ver gaan dat ze een opgezet exemplaar te lijf blijven gaan, ook al blijft er uiteindelijk nog enkel een plukje rode veren over. In de winterperiode blijft hij zijn territorium verdedigen, zo is hij alvast verzekerd van een goed plekje in de lente.

Biotoop en voeding

Het Roodborstje is oorspronkelijk een bosvogel, nu broedt hij in heel Europa. Hij leeft in kreupelhout, bossen, tuinen en parken. Zijn parelende zang klinkt als een klaterende waterval. In de zomer vangt hij insecten, spinnen en wormen. In de herfst en winter gaat hij op zoek naar bessen en zaden en foerageert in humuslagen. Bij slecht weer zoekt hij ook voedsel buiten zijn territorium.

Broeden

In de lente maakt hij een nest vlak boven de grond, in kuilen, half vergane boomstronken, bij wortels van bomen, spleten of in lage struiken. Het ouderpaar zorgt samen voor de jongen en na het broedseizoen gaan ze elk hun eigen weg. Geen enkele tuinvogel waagt het om zo dicht bij de mens te komen als het Roodborstje!

Zomer- en wintervogels

Het zal je misschien verbazen, maar wat velen niet weten is dat het Roodborstje dat ‘s winters in je tuin verschijnt niet hetzelfde vogeltje is als datgene dat je de ganse zomer gezelschap heeft gehouden.

Onze roodborstjes trekken in de winter verder naar zuidere, warmere oorden, en degenen die je hier zo vlijtig ziet rondhuppelen zijn vriendjes uit het noorden die warmere plekken opzoeken en zo in onze tuinen belanden. Weet je trouwens dat er ook een Blauwborst bestaat? Maar dat is voor een volgende keer... ■

Roodborstje (foto: Bert Van der Krieken)

Park Brialmont: het moeilijke evenwicht tussen natuur en recreatie

Tekst: Koen Van Keer

"Berchem wil een groen hart creëren dat intra en extra muros van het district met elkaar moet verbinden". Dat was de boodschap die we op een eerste overleg rond park Brialmont te horen kregen. Alleen ligt ons natuurgebied wel pal in dat "groene hart". Het begin van een intensief overlegproces.

Natuurlijk konden we ons wel vinden in de streefdoelen van het district: een groen verbindend park dat tegemoetkomt aan het tekort aan buurt- en wijkgroen van de bewoners in de omgeving, het aangenaam oversteekbaar maken van de Ring,... Alleen: een park is geen natuurgebied en vice versa, dus wat was men van plan met Wolvenberg?

Wolvenberg moet natuurgebied blijven

Onze belangrijkste bekommernis was dat de plannen en ingrepen die men voor het gebied in petto had, geen afbreuk zouden doen aan het natuurbeheer dat onze beheerploeg al tientallen jaren uitvoert op Wolvenberg. Dat beheer is erop gericht om verschillende vormen van lokale natuur kansen te geven. De boodschap werd duidelijk meegegeven aan de politici, de administratie en het geëngageerde ontwerpteam. We gingen verschillende keren met hen op terreinbezoek om duidelijk de aanwezige natuurwaarden in kaart te brengen.

Ontwerpkartaal uit het Masterplan Brialmont (grafiek: Cluster & Witteveen+Bos)

Evenwicht

De ecooloog van het ontwerp bureau hielp bij het verzoenen van bepaalde ontwerpers-verzuchtingen (bv. het plaatselijk meer open maken van bospartijen), met doelstellingen uit ons beheerplan (bv. verwijderen van bepaalde exotische planten). Overal werd gezocht naar complementariteit met zin voor evenwicht. Zo zal het aanleggen van een nieuw pad in de centrale zone, moeten gepaard gaan met het opheffen van een oud pad, waardoor een deel van Wolvenberg aan de natuur wordt "teruggegeven".

Ons natuurgebied is toegankelijk voor iedereen die er wil verpozen en dat willen we ook zo houden. We willen in de toekomst zelfs meer gaan inzetten op natuureducatie in het gebied. Kinderen uit scholen in de wijde omgeving reizen vaak naar natuur buiten de stad, terwijl ze in Wolvenberg evengoed kunnen kennis maken met wilde planten en dieren.

Positieve ervaring

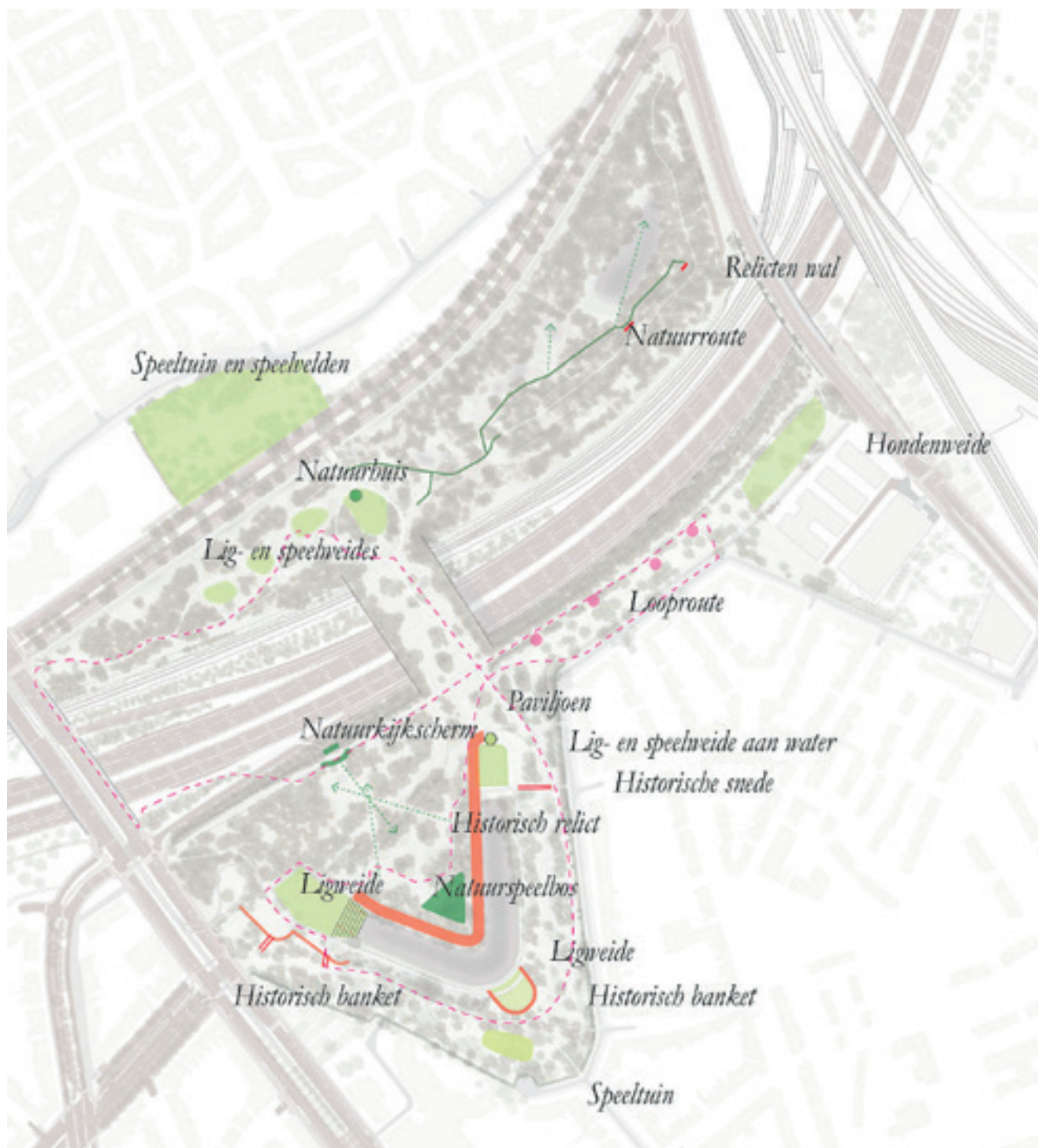
Het overleg met het district Berchem, de stedelijke diensten en het ontwerp team (Cluster & Witteveen+Bos) verliep erg constructief en met respect voor ieders

doelstellingen. Bedoeling is dat nu ook de uitvoering van de plannen in dezelfde sfeer van wederzijds respect verloopt.

Nawoordje i.v.m. de volkstuinten

De huidige plannen voorzien dat de volkstuinten naast Wolvenberg daar zouden verdwijnen. Ons werd gezegd dat ze

naar elders zouden verhuizen. Sommige volkstuingebruikers vonden het nodig om Natuurpunt te "beschuldigen" van deze ingreep. Hoewel we ons misschien moeten gevoeld voelen dat men ons zoveel beslissingsmacht toedicht, willen we toch met klem protesteren tegen dergelijke ongefundeerde aantijgingen. ■

Toekomstig programma uit het Masterplan Brialmont (grafiek: Cluster & Witteveen+Bos)

Studie en beheer

Een bondige kroniek van het beheer en de monitoring in onze afdeling

Tekst: Erik Molenaar

Januari

Het nieuwe jaar zet in met sneeuw, vorst en mist. Tijdens het reguliere natuurbeheer in Wolvenberg dunnen we het Robiniabos aan de Grotesteeweg uit om duurzame palen te oogsten en zien daar Bezemkruiskruid als enige soort nog in bloei staan, terwijl de eerste Hazelaar zijn katjes al opent.

Aan de vijver is een oude Schietwilg omgevallen in de storm en we zijn niet in staat het gevallen stamhout en de kruin in het water op te ruimen.

De IJsvogel is wel de eerste om zich een nieuw plekje te gunnen met uitzicht over zijn visgrond.

We werken de hele maand aan een hekwerk aan de noordzijde. Groepjes Distelvinken dartelen onbekommerd heen en weer tussen Kaardenbol en Kleine klis.

Ook tijdens de winter kunnen we planten monitoren. Chinese waaierpalm is wintergroen, dus de jonge planten zijn nu goed zichtbaar. We doen tellingen in en rond de Botanische tuin, waar al jaren vruchten massaal kiemen.

Maarts viooltje (foto: Pixabay)

We zien op het Elzenveld o.a. Daggauwoog overwinteren in afgestorven Buxus.

Er zijn nog een aantal plekken in de stad waar de gewraakte palmen zijn aangeplant, maar enkel daar waar zowel mannetjes als vrouwtjes bij elkaar staan vinden we zaailingen.

Februari

Met de plantenwerkgroep bezoeken we het Karmelietessenklooster in de Rosier, eventueel op zoek naar Waaierpalm. Het vriest dat het kraakt maar we noteren er een aantal soorten die niet eerder als verwilderd zijn gesignaleerd, zoals Servische spar.

Later deze maand documenteren we de kiemplanten op de kaaien van o.a. Kransmuur en Oosterse raket. Het is het laatste snippertje dat nog niet is verhard en geasfalteerd.

De kademuren van het Willemdok zijn voor de zoveelste keer van vegetatie ontdaan, en het is onbegrijpelijk omdat er haast niets meer te vernietigen viel.

Op de vijver van Wolvenberg resideert de hele maand een Mannetjeskuifeend.

Groepen kraanvogels trekken over de stad, met aantallen tot 120. Ook strijken in een storm acht ooievaars neer op de bermen van de Ring in Borgerhout, wellicht op weg naar hun kolonies in het Zwin en Planckendael.

Maart

Aan de kazemat in Wolvenberg vleien enkele dode iepen zich in de stormen neer op het pad en we ruimen het hout voorzichtig op. Iepenspintkevertjes hebben hun vraatgangetjes in typische vlechtwerken afgedrukt.

Overall verschijnen kiemplanten van Look-zonder-look, Bosklimop-ereprijs en Kleefkruid. We gaan nu voorzichtiger te werk bij het afwerken van de hekken.

Alles begint in blad te komen. Aalbes, Kruisbes, Gewone vlier, Gelderse roos en Eenstijlige meidoorn verbergen nog hun bloemknoppen, maar de sneeuwwitte bloesems van Sleedoorn komen open.

De zon geeft warmte genoeg voor de hommels op de wilgenkatjes en de eerste vlinders die we tijdens de arbeid zien rondfladderen zijn Daggauwoog, Gehakelde aurelia, Atalanta en Citroentje.

Bloesem van Sleedoorn (foto: Pixabay)

De professionele ploeg uit Ekeren komt een aantal populieren langs het pad opruimen, maar de werken nemen meer tijd in dan voorzien.

Hoewel we handen te kort komen, zijn er altijd "ijverige lieden" die urenlang zonder dat wij het weten drainagepijpen dichtstoppen, bergen dood hout in de vijver stapelen of sluikstorten op plekken waar we nauwelijks kunnen komen. Het opruimen neemt soms uren in beslag, die anders voor echt noodzakelijk werk zouden dienen.

We monitoren tijdens het beheer twee plekken met Maarts viooltje in bloei. De zaadjes worden verspreid door mieren,

maar de plekken breiden ook gewoon uit omdat wortelstokjes hun weg uit de kolonie zoeken.

Op het fietspad door onze percelen aan de Brilschans zijn intussen de nieuwe verlichtingspalen gezet. Het zijn er erg veel en de berm is volledig weggegraven. De schraallandvegetatie is er compleet verdwenen.

Onze laatste beheerdag is zonovergoten en de vogels, onbewust van het deze nacht ingevoerde zomerruuk, jubelen luider dan ooit in de ijzige morgen. Naast het opruimen van een grote stapel kruinhout en het massaal uittrekken van de duizenden kiemplanten van Oosterse kornoelje, wordt er verder gewerkt aan het hek bij het populierenbos. ■

Beheerploeg verzamelt in de sneeuw aan de Wolvenbergcontainer (foto: Erik Molenaar)

De liefde hangt in de lucht!

Tekst: Jasmina Hrebak

Na een lange koude winter komt de lente altijd weer in het land! Het seizoen van de liefde! In de natuur is dan de tijd aangebroken om weer eens een liefje te vinden en kindjes te maken. Als je goed kijkt en je oren spitst, merk je in die periode heel wat drukte in het dierenrijk. Het lijkt wel één groot liefdesfeest!

De mannetjes sloven zich uit dat het een lieve lust is. De vrouwtjes kiezen de knapste, de ijverigste, de moedigste, ... Maar hoe begin je daar nu aan? Elk dier heeft blijkbaar zo zijn eigen maniertjes om een vrouwtje te versieren... Test met deze quiz je kennis over de liefde in het dierenrijk en maak kans op een leuke prijs! De twee beste inzenders die jonger zijn dan 14 jaar krijgen een boek waarin nog meer verteld wordt over het liefdesleven bij dieren.

1. Vele vogels zingen hun mooiste lied, maar er is er ééntje die er nog een schepje bovenop doet. Kwestie van meer kansen te hebben. Hij is een kleine macho die een kampioen is in het nesten bouwen. Hij is niet tevreden met één nest maar maakt er makkelijk een tiental. Het vrouwtje kan dan kiezen waar ze wil wonen. Wauw, wat een luxe! Wie is die macho?

- a. de Pimpelmees
- b. de Merel
- c. het Winterkoninkje

2. Er is een vis die speciaal naar zijn geboorteplaats zwemt. Dat is een ware tocht van kilometers om de liefde van zijn leven te vinden en daar een gezinnetje te stichten.

Wie is de marathonzwemmer?

- a. de Paling
- b. de Snoek
- c. de Zalm

(foto: Pixabay)

3. Je kan ook gewoon hele lieve kusjes geven om in de smaak te vallen. Je ziet deze kusjeskampioen wel elke dag een keertje. Wie is Mister Kiss?

- a. de Duif
- b. de Ekster
- c. de Kraai

(foto: Pixabay)

4. Bij vele dieren duurt het liefdesspelletje maar even. Ze zijn al blij dat ze elkaar gevonden hebben. Maar voor anderen kan al die romantiek niet lang genoeg duren.

Hoe langer je liefhebt, hoe meer kans?

Wie is die romanticus eerste klas?

- a. de Egel
- b. de Slak
- c. de Zwaan

5. Sommigen willen zeker geen pottenkijkers in de buurt en zoeken het hogerop. Letterlijk. Je vliegt gewoon heel hoog de lucht in ver weg van alle drukte. Maar je bent niet alleen. Iedereen wil zo hoog mogelijk raken. Daar is veel spierkracht voor nodig. Als je wilt heb je wel een heel bijzondere dame gevonden!

Wie is die spierbundel?

- a. de Sperwer
- b. de Dar
- c. de Kauw

6. Een lekker geurtje gebruiken is ook een manier om op te vallen. Je hoeft je niet speciaal uit te dossen of je spieren te gebruiken. Nee, gewoon overheerlijk ruiken en klaar is kees!

Wie is dat lekker ruikend dier?

- a. de Nachtvlinder
- b. de Mol
- c. de Vleermuis

7. Als dat allemaal te veel van het goede is, maak je toch gewoon muziek! Je roffelt een mooi ritme en hop, je hebt gegarandeerd de aandacht van de vrouwtjes!

Wie is die muzikant?

- a. het Konijn
- b. de Struikspin
- c. de Worm

8. De één houdt van lang en slank, de ander heeft liever klein en dik. Dat laatste heeft een goede reden. Dikkerds verbruiken immers minder energie en dat kan voordelig zijn als je eitjes uitbroedt. En een extra laagje vet zorgt voor meer warmte. Wie is dat schattig dikkerdje?
 a. het Roodborstje
 b. de Eend
 c. de Meerkoet

(foto: Pixabay)

9. En een cadeautje? Dat krijgt toch iedereen graag! En zoals ze zeggen: het is niet de inhoud maar het gebaar dat telt. Wat te denken van een vers spartelend visje? Bweuk zal je misschien zeggen, maar bij de vrouwtjes van dit diertje is dat een teken van echte liefde. Wie is die casanova met een mooi cadeautje?
 a. de IJsvogel
 b. het Goudhaantje
 c. de Aalscholver

(foto: Pixabay)

10. Tenslotte, als al het voorgaande niet jouw stijl is, gooi je toch de beentjes in de lucht en dansen maar! Verleidelijke danspasjes laten, zien kan ook werken om die ene aan de haak te slaan. Wie is die geweldige danser?
 a. de Vlinder
 b. de Dansmug
 c. de Koolmees

Schiftingsvraag: Hoeveel leden telt Natuurpunt Antwerpen Stad op 31 juli 2017?

Ben je jonger dan 14 jaar, stuur dan voor 31 juli 2017 de antwoorden, je naam, e-mail adres en postadres naar jonas@natuurpuntantwerpenstad.be en maak kans op een leuk boek! De oplossingen verschijnen in het volgende tijdschrift.

FIETSENDEGEUS.BE

MARNIXPLAATS 4
2000 ANTWERPEN

**PROFESSIONEEL
ADVIES**

**KWALITATIEVE
MERKEN**

**TOPSERVICE
NA AANKOOP**

Activiteitenkalender

Voor de volledige agenda zie www.natuurpuntantwerpenstad.be/kalender.html

*Deelnameprijs 1 € / Leden nemen gratis deel

JUNI

- 14** Start cursus "Initiatie in de natuur-fotografie"
Zie artikel in tijdschrift p. 6
- 18** Zomerexcursie Wolvenberg *
Van 10 uur tot 12 uur
Afspraakplaats: blauwe container
hoek Singel – Posthofbrug
Inschrijving gewenst: wandeling@natuurpuntantwerpenstad.be
- 25** Beheer 'ns 'n keer Wolvenberg
Van 10 uur tot 14 uur
Afspraakplaats: blauwe container
hoek Singel – Posthofbrug
Inschrijving gewenst: beheernsnkeer@natuurpuntantwerpenstad.be

JULI

- 23** Bijzondere Bomen in Bloeiend Berchem * Van 14 uur tot 18 uur
Afspraakplaats: Burgemeester Ryckaertplein (Panos station)
Inschrijving gewenst: wandeling@natuurpuntantwerpenstad.be

ZWERFVUILACTIE

Laatste zondag van de maand
(25 juni, 30 juli, 27 augustus)
Van 14 uur tot 16 uur
Plaats: parking van de Zeilclub,
Oosterweelsteenweg 1,
2030 Antwerpen

ZOMERBEHEER

Vanaf woensdag **19 april**, telkens van 19 uur tot 21.30 uur
Afspraakplaats: aan de container
hoek Singel - Posthofbrug. Stevig schoeisel en kledij die tegen een stootje kan. Werkhandschoenen krijg je ter plekke.
Op de tweede zondag/woensdag van de maand verwelkomen we graag nieuwe medewerkers maar je kunt ook eerder al eens een kijkje komen nemen.

DE STADSMUS

vogeltellingen
11 juni om 6 uur: Stadspark, hoek Van Eycklei – Quinten Matsyslei, 2018 Antwerpen
2 juli om 6 uur: Wolvenberg – Brilschans, voetgangersbrug kant Singel, 2600 Berchem
3 september om 7 uur:
Harmoniepark – Domein Hertoghe – Hof Van Leysen, gebouw Harmoniepark, 2018 Antwerpen
Inschrijving gewenst: vogelwerkgroep@natuurpuntantwerpenstad.be

FONAS

plantendeterminatie
Van 10 uur tot 12.30 uur
6 juni: Oosterweelbocht en droogdokken, parking Sloepenweg, 2000 Antwerpen.
20 juni: Brilschans, tramlus Grotesteenweg, 2600 Berchem
4 juli: Stadspark, hoek Van Eycklei – Quinten Matsyslei, 2018 Antwerpen
25 juli: Konijnenwei en Station Zuid, hoek Desguinlei – Kol. Silvertopstraat, 2018 Antwerpen
8 augustus: Kaaien en Bonapartedok, Tavernierkaai 3, 2000 Antwerpen
29 augustus: Vogelzang camping en bermen Singel, Vogelzanglaan 7-9, 2020 Antwerpen
2 september: FON om **9.15 uur** Rivierenhof, ecobermen en tuinvijken, Stenenbrug, 2140 Borgerhout
5 september: Eilandje en jachthaven Willemdok, Godefriduskaai 99, 2000 Antwerpen

Lees Natuur.stad digitaal

Ontvang Natuur.stad voortaan via pdf in je mailbox. Wil je overstappen? Geef een seintje via info@natuurpuntantwerpenstad.be